

TŁUMACZENIE

PROTOKÓŁ**w sprawie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Morza Śródziemnego**

UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY NINIEJSZEGO PROTOKOŁU,

BĘDĄC STRONAMI Konwencji o ochronie środowiska morskiego i regionu przybrzeżnego Morza Śródziemnego, przyjętej w Barcelonie dnia 16 lutego 1976 r. i zmienionej dnia 10 czerwca 1995 r.,

DAŻĄC do realizacji zobowiązań określonych w art. 4 ust. 3 lit. e) i ust. 5 wspomnianej konwencji,

BIORĄC POD UWAGĘ, że strefy przybrzeżne Morza Śródziemnego stanowią wspólne dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe narodów obszaru Morza Śródziemnego oraz że należy je chronić i wykorzystywać roztropnie ku pożytkowi obecnych i przyszłych pokoleń,

ZANIEPOKOJONE wzrostem presji antropicznej na strefy przybrzeżne Morza Śródziemnego, która zagraża wrażliwemu charakterowi tych stref, oraz dążąc do zatrzymania i odwrócenia procesu degradacji stref przybrzeżnych oraz do znacznego ograniczenia utraty różnorodności biologicznej przybrzeżnych ekosystemów,

ZANIEPOKOJONE zagrożeniami, jakie dla stref przybrzeżnych niosą zmiany klimatu, które spowodują między innymi podniesienie się poziomu morza, oraz świadome potrzeby przyjęcia zrównoważonych środków w celu ograniczenia negatywnego wpływu zjawisk przyrodniczych,

PRZEKONANE, że ponieważ strefy przybrzeżne stanowią bezcenne zasoby ekologiczne, gospodarcze i społeczne, planowanie i zarządzanie mające na celu ochronę i zrównoważony rozwój tych stref wymaga specjalnego zintegrowanego podejścia na poziomie basenu Morza Śródziemnego jako całości oraz na poziomie państw leżących nad jego brzegami, przy uwzględnieniu ich różnorodności, w tym zwłaszcza szczególnych potrzeb wysp, związanych z ich cechami geomorfologicznymi,

UWZGLĘDNIAJĄC Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzoną w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r., Konwencję o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzoną w Ramsar dnia 2 lutego 1971 r., oraz Konwencję o różnorodności biologicznej, sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r., których Stronami jest wiele państw nadbrzeżnych Morza Śródziemnego i Wspólnota Europejska,

ZAINTERESOWANE w szczególności, aby współpracować na rzecz opracowywania odpowiednich i zintegrowanych planów zarządzania strefą przybrzeżną zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. e) Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.,

CZERPIĄC z dotychczasowych doświadczeń w zakresie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną i pracy różnych organizacji, w tym instytucji europejskich,

W OPARCIU O zalecenia i pracę Śródziemnomorskiej Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju; zalecenia Umawiających się Stron sformułowane w czasie ich posiedzeń w 1997 r. w Tunisie, w 2001 r. w Monako, w 2003 r. w Catanii oraz w 2005 r. w Portoroż; oraz Śródziemnomorską strategię zrównoważonego rozwoju przyjętą w 2005 r. w Portoroż,

ZDECYDOWANE, aby wzmocnić na poziomie śródziemnomorskim wysiłki państw nadbrzeżnych zmierzające do zapewnienia zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną,

ZDETERMINOWANE, aby pobudzać inicjatywy krajowe, regionalne i lokalne poprzez skoordynowane działania promocyjne, współpracę i partnerstwo z różnymi zainteresowanymi podmiotami, mając na celu promowanie efektywnego ładu administracyjno-regulacyjnego służącego zintegrowanemu zarządzaniu strefą przybrzeżną,

DAŻĄC do zagwarantowania spójności w odniesieniu do zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w zastosowaniu konwencji i protokołów do niej,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Zobowiązania ogólne

Zgodnie z Konwencją o ochronie środowiska morskiego i regionu przybrzeżnego Morza Śródziemnego oraz protokołami do niej Strony ustanawiają wspólne ramy zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Morza Śródziemnego i podejmują konieczne środki w celu wzmocnienia współpracy regionalnej służącej temu celowi.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego protokołu:

- a) „Strony” oznaczają Umawiające się Strony niniejszego protokołu;
- b) „konwencja” oznacza Konwencję o ochronie środowiska morskiego i regionu przybrzeżnego Morza Śródziemnego, sporządzoną w Barcelonie dnia 16 lutego 1976 r., zmienioną dnia 10 czerwca 1995 r.;
- c) „Organizacja” oznacza organ, o którym mowa w art. 17 konwencji;
- d) „Centrum” oznacza Centrum Aktywności Regionalnej ds. Priorytetowych Programów Działań;
- e) „strefa przybrzeżna” oznacza obszar geomorfologiczny po obu stronach brzegu morza, na którym zachodzą interakcje między elementami morskimi i lądowymi, kształtujące złożone systemy ekologiczne i zasoby złożone z biotycznych i abiotycznych komponentów, które współistnieją i wzajemnie oddziałują ze społecznościami ludzkimi i odpowiednimi działaniami społeczno-gospodarczymi;
- f) „zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną” oznacza dynamiczny proces zrównoważonego zarządzania strefami przybrzeżnymi i wykorzystania ich, który uwzględnia jednocześnie wrażliwość przybrzeżnych ekosystemów i krajobrazów, różnorodność działań i sposobów wykorzystania, ich interakcje, morski charakter niektórych typów działalności i sposobów eksploatacji oraz wpływ na elementy morskie i lądowe.

Artykuł 3

Zasięg geograficzny

1. Obszar, do którego ma zastosowanie protokół, obejmuje obszar Morza Śródziemnego zdefiniowany w art. 1 konwencji. Obszar ten jest również wyznaczony przez:

- a) morską granicę strefy przybrzeżnej, która jest zewnętrzną granicą morza terytorialnego Stron; oraz

- b) lądową granicę strefy przybrzeżnej, która jest granicą właściwych jednostek strefy brzegowej wyznaczonych przez Strony.

2. Jeżeli w ramach suwerennych granic Strona ustala granice inne niż te określone w ust. 1 niniejszego artykułu, Strona ta zgłasza depozytariuszowi deklarację w momencie złożenia instrumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do niniejszego protokołu lub w dowolnym późniejszym czasie, o ile:

- a) morska granica leży przed zewnętrzną granicą morza terytorialnego;
- b) lądowa granica nie pokrywa się, w mniejszym lub większym zakresie, z granicami terytorium jednostek strefy brzegowej określonych powyżej, aby zastosować, między innymi, podejście ekosystemowe oraz kryteria ekonomiczne i społeczne, aby wziąć pod uwagę szczególne potrzeby wysp związane z ich geomorfologicznymi cechami oraz aby uwzględnić negatywne skutki zmian klimatu.

3. Każda Strona przyjmuje i promuje na odpowiednim szczeblu instytucjonalnym działania mające na celu informowanie opinii publicznej i właściwych podmiotów na obszarze objętym zasięgiem geograficznym niniejszego protokołu.

Artykuł 4

Zachowanie praw

1. Postanowienia niniejszego protokołu ani żaden akt przyjęty na podstawie niniejszego protokołu nie naruszają praw, obecnych i przyszłych roszczeń lub poglądów prawnych którejkolwiek Strony odnoszących się do prawa morza, w szczególności charakteru i zasięgu obszarów morskich, określenia obszarów morskich między państwami, których wybrzeża przylegają lub są położone naprzeciwko siebie, prawa i warunków przepływu przez cieśniny wykorzystywane w żegludze międzynarodowej oraz prawa nieszkodliwego przepływu na morzach terytorialnych, jak też charakteru i zakresu jurysdykcji państwa przybrzeżnego, państwa bandery lub państwa portu.

2. Żaden akt lub czynność podjęta na podstawie niniejszego protokołu nie stanowią podstaw do zgłaszania, utrzymywania lub kwestionowania jakichkolwiek roszczeń dotyczących suwerenności państwowej lub krajowej jurysdykcji.

3. Postanowienia niniejszego protokołu nie naruszają bardziej rygorystycznych przepisów zakładających ochronę strefy przybrzeżnej i zarządzanie nią, zawartych w innych, obowiązujących obecnie lub w przyszłości, narodowych lub międzynarodowych instrumentach lub programach.

4. Postanowienia niniejszego protokołu są bez uszczerbku dla działań lub obiektów związanych z bezpieczeństwem narodowym i obronnością; każda ze Stron zgadza się jednak, że takie działania i obiekty powinny być prowadzone i umiejscawiane w sposób zgodny z niniejszym protokołem, o ile jest to uzasadnione i wykonalne.

Artykuł 5

Cele zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

Do celów zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną należą:

- a) usprawnienie, dzięki racjonalnemu planowaniu działań, zrównoważonego rozwoju stref przybrzeżnych poprzez zagwarantowanie, że środowisko naturalne i krajobrazy są w harmonijny sposób uwzględniane w rozwoju gospodarczym, społecznym i kulturalnym;
- b) ochrona stref przybrzeżnych dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń;
- c) zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, w szczególności wykorzystania wody;
- d) zapewnienie ochrony integralności przybrzeżnych ekosystemów, krajobrazów i cech geomorfologicznych;
- e) zapobieganie zagrożeniom naturalnym, w szczególności zmianom klimatu, które mogą być wywołane siłami przyrody lub działalnością człowieka, i/lub ograniczanie ich skutków;
- f) osiągnięcie spójności między inicjatywami publicznymi i prywatnymi oraz między wszystkimi decyzjami władz publicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które mają wpływ na wykorzystanie strefy przybrzeżnej.

Artykuł 6

Ogólne zasady zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

Wdrażając niniejszy protokół, Strony kierują się następującymi zasadami zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną:

- a) należy w szczególności uwzględnić bogactwo biologiczne oraz naturalną dynamikę i funkcjonowanie obszaru między-pływowego, jak również komplementarny i współzależny charakter elementu morskiego i elementu lądowego, które tworzą jedną całość;
- b) należy uwzględnić w sposób zintegrowany wszystkie systemy hydrologiczne, geomorfologiczne, klimatyczne, ekologiczne, społeczno-gospodarcze i kulturowe, aby nie przekraczać pojemności środowiska strefy przybrzeżnej oraz móc zapobiegać negatywnym skutkom rozwoju, a także klęsk żywiołowych;
- c) w planowaniu i zarządzaniu strefą przybrzeżną stosować należy podejście ekosystemowe, aby zapewnić zrównoważony rozwój stref przybrzeżnych;
- d) należy zagwarantować odpowiedni ład administracyjno-regulacyjny, umożliwiający zaangażowanie, w dostatecznym stopniu i na odpowiednio wczesnym etapie, miejscowej

ludności i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego zainteresowanych strefami przybrzeżnymi w przejrzysty proces decyzyjny;

- e) konieczna jest instytucjonalna koordynacja między sektorami, obejmująca różne służby administracyjne oraz władze regionalne i lokalne właściwe do spraw stref przybrzeżnych;
- f) konieczne jest opracowanie strategii, planów i programów w zakresie zagospodarowania gruntów, obejmujących zabudowę miejską i działalność społeczno-gospodarczą, jak również innych odpowiednich polityk sektorowych;
- g) uwzględnić należy wielość i różnorodność działań w strefach przybrzeżnych, a priorytetowo należy traktować, w odpowiednich przypadkach, usługi i działania publiczne, których przeznaczenie i lokalizacja wymagają bezpośredniej bliskości morza;
- h) rozdział sposobów zagospodarowania na terenie całej strefy przybrzeżnej powinien być zrównoważony i unikać należy zbędnej koncentracji i beładnej zabudowy miejskiej;
- i) należy przeprowadzić wstępne oceny zagrożeń związanych z różnymi typami działalności człowieka oraz infrastrukturą, aby zapobiegać ich niekorzystnemu oddziaływaniu na strefy przybrzeżne i ograniczać to oddziaływanie;
- j) należy zapobiegać degradacji środowiska przybrzeżnego, a w przypadku jej wystąpienia dokonywać odpowiedniego odtworzenia tego środowiska.

Artykuł 7

Koordynacja

1. Na potrzeby zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Strony:

- a) zapewniają instytucjonalną koordynację, w razie potrzeby poprzez odpowiednie organy lub mechanizmy, aby unikać podejścia sektorowego, a ułatwiać stosowanie podejścia całościowego;
- b) organizują odpowiednią koordynację między różnymi organami odpowiedzialnymi za morskie i lądowe elementy stref przybrzeżnych w różnych służbach administracyjnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym;
- c) organizują ścisłą koordynację między władzami krajowymi i organami regionalnymi oraz lokalnymi w dziedzinie strategii, planów i programów dotyczących stref przybrzeżnych oraz w zakresie rozmaitych zezwoleń na działania, które można uzyskać za sprawą wspólnych organów konsultacyjnych lub wspólnych procedur decyzyjnych.

2. Właściwe krajowe, regionalne i lokalne organy strefy przybrzeżnej współpracują, w miarę możliwości, w celu zwiększenia spójności i skuteczności ustanowionych strategii, planów i programów dotyczących stref przybrzeżnych.

CZĘŚĆ II

ELEMENTY ZINTEGROWANEGO ZARZĄDZANIA STREFĄ PRZYBRZEŻNĄ

Artykuł 8

Ochrona i zrównoważone wykorzystanie strefy przybrzeżnej

1. Zgodnie z celami i zasadami określonymi w art. 5 i 6 niniejszego protokołu Strony dążą do zapewnienia zrównoważonego wykorzystania stref przybrzeżnych i zarządzania nimi, aby chronić przybrzeżne siedliska przyrodnicze, krajobrazy, zasoby naturalne i ekosystemy, zgodnie z międzynarodowymi i regionalnymi instrumentami prawnymi.

2. W tym celu Strony:

a) ustanawiają w strefach przybrzeżnych, od najwyższej zimowej linii wodnej, strefę zakazu budownictwa. Mając na względzie, między innymi, obszary, na które zmiany klimatu i zagrożenia naturalne mają bezpośredni negatywny wpływ, strefa ta nie może mieć mniej niż 100 metrów szerokości, z zastrzeżeniem postanowień lit. b) poniżej. Bardziej rygorystyczne środki krajowe określające tę szerokość mają w dalszym ciągu zastosowanie;

b) mogą skorygować wyżej wspomniane postanowienia, w sposób zgodny z celami i zasadami niniejszego protokołu:

1) w przypadku projektów leżących w interesie publicznym;

2) na obszarach charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami geograficznymi lub innymi ograniczeniami lokalnymi, szczególnie związanymi z gęstością zaludnienia i potrzebami społecznymi, w przypadku gdy indywidualne budownictwo mieszkaniowe, urbanizacja i zabudowa są regulowane krajowymi instrumentami prawnymi;

c) zgłaszają Organizacji swoje krajowe instrumenty prawne określające powyższe korekty.

3. Strony dążą również do zapewnienia uwzględniania kryteriów zrównoważonego wykorzystania strefy przybrzeżnej w swoich krajowych instrumentach prawnych. Do takich kryteriów uwzględniających konkretne warunki lokalne należą między innymi:

a) rozpoznanie i wytyczenie, poza obszarami chronionymi, otwartych obszarów, w których zabudowa miejska i inne typy działalności podlegają ograniczeniom lub, w razie potrzeby, zakazowi;

b) ograniczenie liniowego zasięgu zabudowy miejskiej oraz stworzenie nowej infrastruktury transportowej wzdłuż wybrzeża;

c) zagwarantowanie włączenia zagadnień ekologicznych do zasad zarządzania i wykorzystania publicznego sektora morskiego;

d) zapewnienie społeczeństwu swobodnego dostępu do morza i obszaru wzdłuż brzegu;

e) stosowanie ograniczeń lub, w razie potrzeby, zakazu ruchu i parkowania pojazdów lądowych oraz żeglugi i kotwiczenia statków morskich na wrażliwych obszarach przyrodniczych na lądzie lub na morzu, w tym na plażach i wydmach.

Artykuł 9

Działalność gospodarcza

1. Zgodnie z celami i zasadami określonymi w art. 5 i 6 niniejszego protokołu oraz uwzględniając odpowiednie postanowienia konwencji barcelońskiej i protokołów do niej, Strony:

a) przywiązują szczególną uwagę do działalności gospodarczej, która wymaga bezpośredniej bliskości morza;

b) dbają o to, aby poszczególne typy działalności gospodarczej minimalizowały zużycie zasobów naturalnych i uwzględniały potrzeby przyszłych pokoleń;

c) gwarantują poszanowanie zasad zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi oraz przyjaznego dla środowiska gospodarowania odpadami;

d) gwarantują dostosowanie gospodarki przybrzeżnej i morskiej do wrażliwego charakteru stref przybrzeżnych oraz ochronę zasobów morskich przed zanieczyszczeniem;

e) definiują wskaźniki rozwoju działalności gospodarczej w celu zagwarantowania zrównoważonego wykorzystania stref przybrzeżnych oraz ograniczenia presji przekraczających ich pojemność środowiska;

f) propagują kodeksy dobrych praktyk wśród władz publicznych, podmiotów gospodarczych i organizacji pozarządowych.

2. Ponadto Strony uzgadniają w odniesieniu do poniższych typów działalności gospodarczej, co następuje:

a) Rolnictwo i przemysł:

lokalizacja i prowadzenie działalności rolniczej i przemysłowej gwarantują wysoki poziom ochrony środowiska, aby chronić przybrzeżne ekosystemy i krajobrazy oraz zapobiegać zanieczyszczeniom morza, wody, powietrza i gleby;

b) Rybołówstwo:

(i) projekty zabudowy uwzględniają potrzebę ochrony obszarów połowowych;

(ii) zapewniona jest zgodność praktyk rybackich z zasadami zrównoważonego wykorzystania morskich zasobów naturalnych;

c) Akwakultura:

(i) projekty zabudowy uwzględniają potrzebę ochrony akwakultur i obszarów występowania skorupiaków;

(ii) akwakultury są regulowane poprzez kontrolę stosowanych nakładów produkcyjnych oraz przetwarzania odpadów;

d) Działania związane z turystyką, sportem i rekreacją:

- (i) zachęcają do zrównoważonej turystyki przybrzeżnej, która chroni przybrzeżne ekosystemy, zasoby naturalne, dziedzictwo kulturowe oraz krajobrazy;
- (ii) promują szczególne formy turystyki przybrzeżnej, w tym turystykę kulturalną, wiejską i ekologiczną, przy jednoczesnym poszanowaniu tradycji ludności miejscowej;
- (iii) wprowadzają uregulowania lub, w razie potrzeby, zakazy dotyczące niektórych działań sportowo-rekreacyjnych, w tym rekreacyjnego wędkarstwa oraz pozyskiwania skorupiaków;

e) Eksploatacja niektórych zasobów naturalnych:

- (i) wykopywanie i wydobywanie minerałów, w tym wykorzystanie wody morskiej w zakładach odsalania i eksploatacja kamienia, wymagają uprzedniego zezwolenia;
- (ii) wydobycie piasku, w tym z dna morskiego i osadów rzecznych, jest uregulowane lub zakazane w przypadku, gdy może mieć negatywny wpływ na równowagę przybrzeżnych ekosystemów;
- (iii) monitoruje się powierzchnie kontaktu lub styku wody słodkiej i wody słonej, które cechuje duża dynamika, oraz formacje wodonośne, na które może mieć negatywny wpływ pozyskiwanie wód podziemnych lub odprowadzanie zanieczyszczeń do środowiska naturalnego;

f) Infrastruktura, zakłady energetyczne, porty oraz zakłady i obiekty morskie:

w przypadku powyższych elementów infrastruktury, zakładów i obiektów wymagane jest zezwolenie, w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na przybrzeżne ekosystemy, krajobrazy i cechy geomorfologiczne lub, w odpowiednich przypadkach, zrekompensowania tego negatywnego wpływu za pomocą środków pozafinansowych;

g) Działalność morska:

działalność morska jest prowadzona w sposób gwarantujący ochronę przybrzeżnych ekosystemów zgodnie z zasadami, normami i procedurami określonymi w odpowiednich konwencjach międzynarodowych.

*Artykuł 10***Charakterystyczne ekosystemy przybrzeżne**

Strony podejmują środki w celu ochrony właściwości niektórych charakterystycznych ekosystemów przybrzeżnych w następujący sposób:

1) Obszary podmokłe i przyujściowe

Oprócz tworzenia obszarów chronionych oraz mając na celu zapobieganie zanikowi obszarów podmokłych i przyujściowych, Strony:

- a) uwzględniają ekologiczne, gospodarcze i społeczne funkcje obszarów podmokłych i przyujściowych w narodowych strategiach, planach i programach dotyczących stref przybrzeżnych oraz przy wydawaniu zezwoleń;
- b) podejmują konieczne środki w celu uregulowania lub, w razie potrzeby, zakazania działań, które mogą mieć negatywny wpływ na obszary podmokłe i przyujściowe;
- c) dokonują, na ile jest to możliwe, odtworzenia zdegradowanych przybrzeżnych obszarów podmokłych, mając na celu przywrócenie ich pozytywnej roli w procesach zachodzących w środowisku przybrzeżnym.

2) Siedliska morskie

Uznając potrzebę ochrony obszarów morskich, na których znajdują się siedliska i gatunki o dużej wartości przyrodniczej, niezależnie od tego, czy są one sklasyfikowane jako obszary chronione, Strony:

- a) przyjmują środki gwarantujące ochronę bierną i czynną w ramach ustawodawstwa oraz w ramach planowania i zarządzania obszarami morskimi i przybrzeżnymi, w szczególności obszarami, na których znajdują się siedliska i gatunki o dużej wartości przyrodniczej;
- b) zobowiązują się do promowania regionalnej i międzynarodowej współpracy na rzecz wdrażania wspólnych programów w zakresie ochrony siedlisk morskich.

3) Lasy na obszarach przybrzeżnych

Strony przyjmują środki służące ochronie i rozwojowi lasów przybrzeżnych, w szczególności tych znajdujących się poza obszarami szczególnie chronionymi.

4) Wydmy

Strony zobowiązują się chronić i, o ile to możliwe, przywracać w sposób trwały walory wydmy i mierzei.

*Artykuł 11***Krajobrazy przybrzeżne**

1. Uznając szczególną wartość estetyczną, środowiskową i kulturową krajobrazów przybrzeżnych, niezależnie od tego, czy są one sklasyfikowane jako obszary chronione, Strony przyjmują środki w celu zagwarantowania ochrony krajobrazów przybrzeżnych poprzez prawodawstwo oraz planowanie i zarządzanie.

2. Strony zobowiązują się do promowania współpracy na poziomie regionalnym i międzynarodowym w zakresie ochrony krajobrazów, a w szczególności do realizacji, w stosownych przypadkach, wspólnych działań na rzecz transgranicznych krajobrazów przybrzeżnych.

Artykuł 12

Wyspy

Strony zobowiązują się do objęcia szczególną ochroną wysp, w tym małych wysp, i w tym celu zobowiązują się do:

- a) promowania na tych obszarach działalności przyjaznej środowisku oraz podjęcia szczególnych środków, aby zapewnić uczestnictwo mieszkańców w ochronie ekosystemów przybrzeżnych w oparciu o ich miejscowe zwyczaje i wiedzę;
- b) uwzględniania szczególnych cech środowiska wysp oraz konieczności zapewnienia interakcji pomiędzy wyspami w narodowych strategiach, planach i programach dotyczących strefy przybrzeżnej oraz w instrumentach zarządzania, w szczególności w zakresie transportu, turystyki, rybołówstwa, odpadów i wody.

Artykuł 13

Dziedzictwo kulturowe

1. Strony przyjmują, indywidualnie lub zbiorowo, wszelkie właściwe środki w celu zachowania i ochrony kulturowego, a w szczególności archeologicznego i historycznego, dziedzictwa stref przybrzeżnych, w tym podwodnego dziedzictwa kulturowego, zgodnie z obowiązującymi instrumentami krajowymi i międzynarodowymi.
2. Strony gwarantują, że przed podjęciem jakichkolwiek interwencji dotyczących kulturowego dziedzictwa stref przybrzeżnych w pierwszej kolejności rozważane jest zachowanie tego dziedzictwa na miejscu.
3. Strony gwarantują w szczególności, że elementy podwodnego dziedzictwa kulturowego stref przybrzeżnych, które zostały wydobyte ze środowiska morskiego, będą zachowane i zarządzane w sposób zapewniający ich długoterminową ochronę oraz że nie będą przedmiotem handlu, sprzedaży, kupna czy też handlu barterowego jako towary handlowe.

Artykuł 14

Uczestnictwo

1. W celu zapewnienia efektywnego ładu administracyjno-regulacyjnego obejmującego cały proces zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, Strony podejmują niezbędne środki w celu zagwarantowania, że w poszczególnych etapach tworzenia i realizacji strategii, planów, programów lub projektów dotyczących obszarów przybrzeżnych i morskich oraz wydawania rozmaitych zezwoleń biorą odpowiedni udział różne zainteresowane strony, w tym:

- miejscowe społeczności i zainteresowane podmioty publiczne,
- podmioty gospodarcze,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty społeczne,
- zainteresowane społeczności.

Udział taki obejmuje między innymi organy konsultacyjne, zapytania lub wysłuchania publiczne i może rozciągać się również na partnerstwa.

2. W celu zagwarantowania takiego udziału Strony przekazują informacje w odpowiedni, terminowy i efektywny sposób.

3. Procedury mediacyjne lub pojednawcze oraz prawo odwołania na drodze administracyjnej lub sądowej powinny być dostępne każdej zainteresowanej stronie kwestionującej decyzje, akty lub zaniechania, z zastrzeżeniem przepisów dotyczących udziału społeczeństwa ustanowionych przez Strony w odniesieniu do planów, programów lub projektów dotyczących strefy przybrzeżnej.

Artykuł 15

Podnoszenie świadomości, szkolenia, edukacja i badania

1. Strony zobowiązują się do przeprowadzania na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym działań zmierzających do podniesienia świadomości publicznej w zakresie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną oraz do opracowania programów edukacyjnych, szkoleń oraz edukacji publicznej na ten temat.
2. Strony organizują, bezpośrednio, wielostronnie lub dwustronnie, bądź też przy pomocy Organizacji, Centrum lub zainteresowanych organizacji międzynarodowych, programy edukacyjne, szkolenia oraz edukację publiczną na temat zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi w celu zapewnienia ich zrównoważonego rozwoju.
3. Strony umożliwiają interdyscyplinarne badania naukowe w zakresie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną oraz interakcji między poszczególnymi typami działalności oraz ich wpływem na strefy przybrzeżne. W tym celu powinny ustanowić lub wspierać specjalistyczne centra badawcze. Celem takich badań jest m.in. uzyskanie dalszej wiedzy na temat zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, udostępnianie informacji do publicznej wiadomości oraz pomoc w podejmowaniu decyzji przez podmioty publiczne i prywatne.

CZĘŚĆ III

INSTRUMENTY ZINTEGROWANEGO ZARZĄDZANIA STREFĄ PRZYBRZEŻNĄ

Artykuł 16

Systemy i sieci monitorowania oraz obserwacji

1. Strony wykorzystują i wzmacniają istniejące systemy monitorowania i obserwacji lub w razie konieczności tworzą nowe. Przygotowują również i regularnie aktualizują krajowe spisy stref przybrzeżnych, które powinny zawierać, w zakresie możliwym do realizacji, informacje na temat zasobów i działań oraz na temat instytucji, prawodawstwa oraz planowania mogące mieć wpływ na strefy przybrzeżne.

2. W celu promowania wymiany doświadczeń naukowych, danych i dobrych praktyk Strony uczestniczą, na odpowiednim poziomie administracyjnym i naukowym, w śródziemnomorskiej sieci stref przybrzeżnych, we współpracy z Organizacją.

3. W celu ułatwienia regularnej obserwacji stanu i ewolucji stref przybrzeżnych Strony uzgadniają format referencyjny i procedurę gromadzenia odpowiednich danych w krajowych spisach.

4. Strony podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia publicznego dostępu do informacji pochodzących z systemów i sieci monitorowania oraz obserwacji.

Artykuł 17

Śródziemnomorska strategia na rzecz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

Strony zobowiązują się do współpracy w celu wspierania zrównoważonego rozwoju i zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi, uwzględniając oraz, w razie konieczności, uzupełniając śródziemnomorską strategię zrównoważonego rozwoju. W tym celu Strony określają, przy pomocy Centrum, wspólne regionalne ramy zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi w obszarze Morza Śródziemnego, które będą wdrażane za pomocą odpowiednich regionalnych planów działania i innych instrumentów operacyjnych oraz poprzez strategię narodowe.

Artykuł 18

Narodowe strategie, plany i programy dotyczące stref przybrzeżnych

1. Każda Strona wzmocnia lub opracowuje narodową strategię zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, a także plany i programy wdrożenia dotyczące strefy przybrzeżnej, które są zgodne ze wspólnymi ramami regionalnymi oraz z celami i zasadami zintegrowanego zarządzania określonymi w niniejszym protokole, oraz informuje Organizację o stosowanym mechanizmie koordynowania tej strategii.

2. Strategia narodowa, oparta na analizie *status quo*, wyznacza cele, określa priorytety wraz z ich uzasadnieniem, wskazuje przybrzeżne ekosystemy wymagające zarządzania oraz odpowiednie podmioty i procesy, wymienia środki, które należy podjąć, ich koszty, a także dostępne instrumenty instytucjonalne i środki prawno-finansowe, oraz wyznacza harmonogram realizacji.

3. Plany i programy dotyczące strefy przybrzeżnej, które mogą być samodzielne lub zintegrowane z innymi planami i programami, wskazują kierunki narodowej strategii i wdrażają ją na właściwym poziomie terytorialnym, określając jednocześnie (w odpowiednich przypadkach) m.in. pojemność środowiska oraz warunki przeznaczenia i wykorzystania odpowiednich morskich i lądowych elementów stref przybrzeżnych.

4. Strony definiują odpowiednie wskaźniki w celu oceny skuteczności zintegrowanych strategii, planów i programów zarządzania strefami przybrzeżnymi, a także postępów w wdrażaniu protokołu.

Artykuł 19

Ocena oddziaływania na środowisko

1. Biorąc pod uwagę wrażliwość stref przybrzeżnych, Strony zapewniają, że procedura oceny oddziaływania na środowisko

i związane z nią opracowania w przypadku projektów publicznych i prywatnych, które mogą mieć znaczący wpływ na środowisko stref przybrzeżnych, a w szczególności na ich ekosystemy, uwzględniają szczególną wrażliwość tego środowiska i związki pomiędzy morskimi i lądowymi elementami strefy przybrzeżnej.

2. Kierując się tymi samymi kryteriami, Strony opracowują, stosownie do okoliczności, strategiczne oceny oddziaływania na środowisko dla planów i programów mających wpływ na strefę przybrzeżną.

3. Oceny oddziaływania na środowisko powinny uwzględniać łączne oddziaływanie na strefy przybrzeżne, zwracając należytą uwagę między innymi na pojemność środowiska.

Artykuł 20

Polityka gruntowa

1. Strony przyjmują odpowiednie instrumenty i środki z zakresu polityki gruntowej, w tym procedurę planistyczną, w celu wspierania zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, zmniejszenia presji ekonomicznej, utrzymania powierzchni otwartych i umożliwienia powszechnego dostępu do morza i terenów położonych wzdłuż brzegu.

2. W związku z powyższym i w celu zagwarantowania zrównoważonego zarządzania publicznymi i prywatnymi gruntami w strefach przybrzeżnych Strony mogą między innymi przyjmować mechanizmy nabywania, cesji, darowizny lub przenoszenia gruntów na rzecz sektora publicznego oraz ustanawiać służebności na nieruchomościach.

Artykuł 21

Instrumenty gospodarcze, finansowe i fiskalne

Na potrzeby wdrażania narodowych strategii, planów i programów dotyczących terenów przybrzeżnych Strony mogą podjąć właściwe środki w celu przyjęcia odpowiednich instrumentów gospodarczych, finansowych i/lub fiskalnych mających na celu wspieranie lokalnych, regionalnych i krajowych inicjatyw na rzecz zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi.

CZĘŚĆ IV

ZAGROŻENIA MAJĄCE WPŁYW NA STREFĘ PRZYBRZEŻNĄ

Artykuł 22

Zagrożenia naturalne

W ramach narodowych strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Strony opracowują polityki zapobiegania zagrożeniom naturalnym. W tym celu Strony przeprowadzają oceny wrażliwości stref przybrzeżnych i zagrożeń, a także podejmują środki zapobiegawcze, naprawcze i dostosowawcze w odniesieniu do skutków klęsk żywiołowych, a w szczególności zmian klimatu.

Artykuł 23

Erozja obszarów przybrzeżnych

1. Zgodnie z celami i zasadami określonymi w art. 5 i 6 niniejszego protokołu Strony, mając na celu skuteczniejsze zapobieganie erozji obszarów przybrzeżnych i łagodzenie jej negatywnych skutków, zobowiązują się do podejmowania niezbędnych środków służących zachowaniu lub odtworzeniu naturalnej zdolności obszarów nadmorskich do adaptacji wobec zmian, w tym zmian spowodowanych podniesieniem się poziomu morza.

2. Rozważając nowe działania i roboty budowlane w strefie przybrzeżnej, w tym roboty związane z obiektami hydrotechnicznymi i ochroną wybrzeża, Strony zwracają szczególną uwagę na negatywne skutki tych robót pod kątem erozji obszarów przybrzeżnych, a także na ewentualne bezpośrednie i pośrednie koszty. W odniesieniu do już prowadzonych działań i istniejących obiektów Strony powinny przyjąć środki służące minimalizacji ich wpływu na erozję obszarów przybrzeżnych.

3. Strony starają się przewidywać skutki erozji obszarów przybrzeżnych poprzez zintegrowane zarządzanie działaniami, w tym przyjmowanie środków szczególnych w zakresie osadów przybrzeżnych i robót przybrzeżnych.

4. Strony zobowiązują się do wymiany danych naukowych, które mogą poszerzyć wiedzę na temat stanu, zmian i skutków erozji obszarów przybrzeżnych.

Artykuł 24

Reagowanie na klęski żywiołowe

1. Strony zobowiązują się do promowania współpracy międzynarodowej mającej na celu reagowanie na klęski żywiołowe i do podejmowania wszelkich niezbędnych środków służących szybkiemu radzeniu sobie z ich skutkami.

2. Strony zobowiązują się do koordynowania użycia posiadanego przez nie sprzętu służącego do wykrywania, ostrzegania i komunikacji, korzystając z istniejących mechanizmów i inicjatyw, aby zapewnić jak najszybsze przekazywanie pilnych informacji dotyczących poważnych klęsk żywiołowych. Strony informują Organizację o tym, które władze krajowe są właściwe do celów wydawania i otrzymywania takich informacji w kontekście odpowiednich mechanizmów międzynarodowych.

3. Strony zobowiązują się do promowania wzajemnej współpracy, a także współpracy między władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi właściwymi organizacjami w zakresie zapewnienia natychmiastowej pomocy humanitarnej w reakcji na klęski żywiołowe dotykające strefy przybrzeżne Morza Śródziemnego.

CZĘŚĆ V

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Artykuł 25

Szkolenia i badania

1. Strony zobowiązują się współpracować, bezpośrednio lub przy pomocy Organizacji lub właściwych organizacji międzyna-

rodowych, w zakresie szkolenia personelu naukowego, technicznego i administracyjnego w dziedzinie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) określenia i wzmocnienia posiadanych możliwości;
- b) rozwoju badań naukowo-technicznych;
- c) promowania centrów specjalizujących się w zintegrowanym zarządzaniu strefą przybrzeżną;
- d) promowania programów szkoleniowych dla lokalnych specjalistów.

2. Strony zobowiązują się promować, bezpośrednio lub przy pomocy Organizacji lub właściwych organizacji międzynarodowych, badania naukowo-techniczne w dziedzinie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, w szczególności poprzez wymianę informacji naukowo-technicznych oraz koordynację programów badawczych Stron dotyczących spraw stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.

Artykuł 26

Pomoc naukowo-techniczna

W kontekście zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Strony zobowiązują się współpracować, bezpośrednio lub przy pomocy Organizacji bądź właściwych organizacji międzynarodowych, w zakresie udzielania pomocy naukowo-technicznej, obejmującej dostęp do technologii przyjaznych środowisku i ich transfer oraz inne możliwe formy pomocy na rzecz Stron potrzebujących takiej pomocy.

Artykuł 27

Wymiana informacji i działania będące przedmiotem wspólnego zainteresowania

1. Strony zobowiązują się współpracować, bezpośrednio lub przy pomocy Organizacji lub właściwych organizacji międzynarodowych, w zakresie wymiany informacji na temat stosowania najlepszych praktyk przyjaznych środowisku.

2. Strony, wspierane przez Organizację, podejmują w szczególności następujące działania:

- a) definiują wskaźniki dotyczące zarządzania strefą przybrzeżną, uwzględniając przy tym wskaźniki istniejące, oraz współpracują w zakresie korzystania z tych wskaźników;
- b) sporządzają i stale uaktualniają oceny dotyczące wykorzystania stref przybrzeżnych i zarządzania nimi;
- c) prowadzą działania stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania, takie jak projekty służące prezentacji doświadczeń w dziedzinie zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną.

*Artykuł 28***Współpraca transgraniczna**

W odpowiednich przypadkach Strony starają się koordynować, bezpośrednio lub przy pomocy Organizacji bądź właściwych organizacji międzynarodowych, dwustronnie lub wielostronnie, narodowe strategie, plany i programy dotyczące sąsiadujących stref przybrzeżnych. Do celów takiej koordynacji powinny zostać wyznaczone odpowiednie krajowe organy administracyjne.

*Artykuł 29***Ocena transgranicznego oddziaływania na środowisko**

1. Przed dopuszczeniem lub zatwierdzeniem planów, programów i projektów, które mogą mieć znaczący negatywny wpływ na strefy przybrzeżne innych Stron, Strony współpracują w ramach niniejszego protokołu poprzez wysyłanie powiadomień, wymianę informacji i konsultacje w zakresie oceny wpływu na środowisko takich planów, programów i projektów, uwzględniając przy tym art. 19 niniejszego protokołu oraz art. 4 ust. 3 lit. d) konwencji.

2. W tym celu Strony zobowiązują się do współpracy w zakresie opracowywania i przyjmowania odpowiednich wytycznych w sprawie określania procedur powiadamiania, wymiany informacji i konsultacji na wszystkich etapach postępowania.

3. W odpowiednich przypadkach Strony mogą zawierać dwustronne lub wielostronne umowy w celu skutecznego wdrażania niniejszego artykułu.

CZĘŚĆ VI

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE*Artykuł 30***Centra koordynacji**

Każda Strona wyznacza centrum koordynacji, które pełni funkcję łącznika z Centrum w zakresie techniczno-naukowych aspektów wdrażania niniejszego protokołu i zajmuje się rozpowszechnianiem informacji na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Centra koordynacji odbywają regularne spotkania, aby realizować swoje funkcje wynikające z niniejszego protokołu.

*Artykuł 31***Sprawozdania**

Strony przedstawiają zwyczajnym posiedzeniom Umawiających się Stron sprawozdania dotyczące wdrażania niniejszego protokołu, zawierające informacje o podjętych środkach, ich skuteczności i problemach napotkanych podczas ich wdrażania. Formę i częstotliwość tych sprawozdań określają zwyczajne posiedzenia.

*Artykuł 32***Koordynacja instytucjonalna**

1. Organizacja jest odpowiedzialna za koordynację wdrażania niniejszego protokołu. Wspomaga ją przy tym Centrum, któremu Organizacja może powierzyć następujące funkcje:

- a) pomoc Stronom w określeniu wspólnych regionalnych ram zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi w obszarze Morza Śródziemnego zgodnie z art. 17;
- b) przygotowywanie regularnych sprawozdań na temat stanu i rozwoju zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną Morza Śródziemnego, mając na celu ułatwienie wdrożenia niniejszego protokołu;
- c) wymiana informacji i prowadzenie działań będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z art. 27;
- d) pomaganie Stronom, na ich wniosek:
 - w uczestniczeniu w śródziemnomorskiej sieci stref przybrzeżnych zgodnie z art. 16,
 - w przygotowywaniu i wdrażaniu narodowych strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną zgodnie z art. 18,
 - we współpracy w zakresie działań szkoleniowych i naukowo-technicznych programów badawczych zgodnie z art. 25,
 - w koordynowaniu, w odpowiednich przypadkach, zarządzania transgranicznymi strefami przybrzeżnymi zgodnie z art. 28;
- e) organizacja spotkań centrów koordynacji zgodnie z art. 30;
- f) wykonywanie wszelkich innych funkcji wyznaczonych przez Strony.

2. Na potrzeby wdrażania niniejszego protokołu Strony, Organizacja i Centrum mogą wspólnie nawiązywać współpracę z organizacjami pozarządowymi, których działania są związane z niniejszym protokołem.

*Artykuł 33***Posiedzenia Stron**

1. Zwyczajne posiedzenia Stron niniejszego protokołu odbywają się wraz ze zwyczajnymi posiedzeniami Umawiających się Stron konwencji, które odbywają się zgodnie z art. 18 konwencji. Strony mogą również organizować posiedzenia nadzwyczajne na mocy tego artykułu.

2. Posiedzenia Stron niniejszego protokołu służą:

- a) kontrolowaniu wdrażania niniejszego protokołu;

- b) zapewnieniu wdrażania niniejszego protokołu w koordynacji i synergii z pozostałymi protokołami;
- c) nadzorowaniu prac Organizacji i Centrum związanych z wdrażaniem niniejszego protokołu i przekazywaniu wytycznych dotyczących ich działań;
- d) analizowaniu skuteczności przyjętych środków zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną oraz potrzeby przyjęcia innych środków, w szczególności w formie załączników lub zmian do niniejszego protokołu;
- e) przedstawianiu Stronom zaleceń dotyczących środków, które należy przyjąć w celu wdrożenia niniejszego protokołu;
- f) analizowaniu propozycji przedstawianych w ramach spotkań centrów koordynacji zgodnie z art. 30 niniejszego protokołu;
- g) analizowaniu sprawozdań przekazywanych przez Strony i przedstawianiu odpowiednich zaleceń zgodnie z art. 26 konwencji;
- h) analizowaniu wszelkich innych istotnych informacji przekazywanych za pośrednictwem Centrum;
- i) analizowaniu, w odpowiednich przypadkach, wszelkich innych spraw istotnych z punktu widzenia niniejszego protokołu.

CZĘŚĆ VII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 34

Powiązanie z konwencją

1. Postanowienia konwencji odnoszące się do protokołów mają zastosowanie w odniesieniu do niniejszego protokołu.
2. Regulamin oraz zasady finansowania przyjęte zgodnie z art. 24 konwencji mają zastosowanie w odniesieniu do niniejszego protokołu, chyba że Strony niniejszego protokołu postanowią inaczej.

Artykuł 35

Relacje ze stronami trzecimi

1. W odpowiednich przypadkach Strony zapraszają państwa niebędące Stronami niniejszego protokołu oraz organizacje

międzynarodowe do współpracy w zakresie wdrażania niniejszego protokołu.

2. Strony zobowiązują się przyjąć odpowiednie środki, zgodne z prawem międzynarodowym, aby zapobiec podejmowaniu przez jakiegokolwiek osoby działań sprzecznych z zasadami i celami niniejszego protokołu.

Artykuł 36

Podpisanie

Umawiające się Strony konwencji mogą podpisywać niniejszy protokół w Madrycie, Hiszpania, od dnia 21 stycznia 2008 r. do dnia 20 stycznia 2009 r.

Artykuł 37

Ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie

Niniejszy protokół podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się rządowi Hiszpanii, który będzie pełnił funkcje depozytariusza.

Artykuł 38

Przystąpienie

Od dnia 21 stycznia 2009 r. Strony konwencji mają możliwość przystąpienia do niniejszego protokołu.

Artykuł 39

Wejście w życie

Niniejszy protokół wchodzi w życie trzydziestego dnia po złożeniu u depozytariusza co najmniej sześciu dokumentów ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Artykuł 40

Teksty w autentycznych wersjach językowych

Oryginał niniejszego protokołu, którego teksty w językach angielskim, arabskim, francuskim i hiszpańskim stanowią równoważne autentyczne wersje językowe, zostaje złożony u depozytariusza.

W DOWÓD CZEGO, odpowiednio upoważnieni niżej podpisani złożyli swoje podpisy pod niniejszym protokołem.

SPORZĄDZONO W MADRYCIE, HISPANIA, dnia dwudziestego pierwszego stycznia dwa tysiące ósmego roku.